

คำถามสำคัญกว่าคำตอบ

เรียบเรียงโดย อาจารย์สุกัญญา ชวนิชย์

รายการหนังสือสื่อความรู้ ช่วงหนังสือชวนคุย

ออกอากาศทางสถานีวิทยุ FM ๙๗.๗๕ Mhz.

“คลื่นสีขาวของชาวพุทธ”

ครั้งที่ ๒๒

คำถามสำคัญกว่าคำตอบ ผลงานของนักเขียน
อารมณ์ดี คือ คุณตุ้ม สรกล อุดุลยานนท์ หรือ ที่คุ้นเคย
ในนามปากกาว่า หนุมเมืองจันทร์ โดย สำนักพิมพ์มติชน
....ถ้าเราถามเรื่องความร้ายเราหาคำตอบ
เรื่องความร้าย ดังนั้นถ้าถามเรื่องความสุข เราจะค้น
คำตอบเรื่องความสุขได้เหมือนกัน คำถามจึงเป็นการบอก
ทิศ ส่วนคำตอบเป็นเพียงการบอกทาง และทิศของคำถาม
จะให้ทางของคำตอบ ถ้าทิศผิดทางก็ถูกไปไม่ได้ ใน
หนังสือเล่มนี้คุณสรกล หรือ คุณหนุมเมืองจันทร์ จะเล่า
เรื่องราวที่สะท้อนการตั้งคำถามของเจ้าของเหตุการณ์
ต่างๆ และนำไปสู่มุมมองหรือทัศนคติของบุคคลนั้นต่อ
เรื่องราวต่างๆ ได้อย่างน่าสนใจเพื่อพยายามที่จะบอกเรา
ว่า คำถามที่ดีจะมาสู่คำตอบที่ดี ชีวิตของเราไม่มีใคร
กำหนดโจทย์ให้เหมือนตอนเรียนหนังสือ เราต้องตั้ง
คำถามเองและตอบเอง....และชีวิตเราจะเป็นอย่างไรก็
ขึ้นกับคำถามนี้เอง

คำถามชุดแรก คือ เรื่องความเจ็บ ในข้อสงสัย
ของจอห์น เคจ กับบทเพลง ๔ นาที ๓๓ วินาที และเรื่อง
ความว่างเปล่า กับผ้าใบสีขาวของโรเบิร์ต โรเซนเบอร์เกอร์
ในเรื่องความเจ็บนั้น เมื่อห้าสิบแปดปีก่อนหน้านี้ เดวิด
ทูดอร์ นักเปียโนชื่อดังได้บรรเลงบทเพลง ชื่อ ๔ นาที
๓๓ วินาที ที่วิวดสต็อก นิวยอร์ก เพลงนี้มีความยาว
เท่ากับชื่อของเพลง แบ่งเป็น ๓ องค์ ช่วงแรก ๓๐ วินาที
ช่วงที่สอง ๒ นาที ๒๓ วินาที และช่วงที่สาม ๑ นาที ๔๐
วินาที ทุกช่วงตอนบรรเลงด้วยโน้ตตัวเดียว คือ ความ

เจ็บ เดวิด ทูดอร์ เริ่มต้นด้วยการปิดฝาครอบลิ้มเปียโน
หรือคีย์บอร์ด แสดงถึงการเริ่มต้นองค์ที่หนึ่ง จากนั้นก็นิ่ง
๓๐ วินาทีผ่านไป เขาเปิดฝาครอบลิ้มขึ้น แสดงว่าขององค์
แรก ปิดฝาลิ้มอีกครั้ง เพื่อบอกคนดูว่าการแสดงองค์ที่
สองเริ่มต้นแล้ว เวลาผ่านไปเรื่อยๆ เขาพลิกแผ่นโน้ตที่
ละหน้า จนครบ ๒ นาที ๒๓ วินาที เขาก็เปิดฝาลิ้มเปียโน
อีกครั้ง จากนั้นก็ปิดฝาลิ้ม เริ่มองค์ที่สาม ๑ นาที ๔๐
วินาที ทูดอร์ก็เปิดฝาครอบลิ้มเปียโนเป็นครั้งสุดท้าย ถอย
ห่างและโค้งคำนับผู้ชม จบเพลง ๔ นาที ๓๓ วินาที

เชื่อไหมคะ ว่า จอห์น เคจ ใช้เวลานานมากกว่า
จะแต่งเพลงนี้สำเร็จ และที่มาก็คือ ก่อนหน้านั้นเขาเคย
สงสัยว่าโลกนี้มี “ความเจ็บ” จริงหรือไม่ “เคจ” จึงขอ
อนุญาตมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ใช้ห้องเก็บเสียงที่มีกำแพง
ดูดเสียงทดลองหา “ความเจ็บ” เขาอยู่ในห้องนี้เป็นเวลา
หลายชั่วโมง แม้จะอยู่นิ่งๆเงียบๆ แต่ก็ไม่ “ไม่เจ็บ” เพราะ
แม้จะนั่งและเจ็บเพียงใด เขาก็ได้ยินบางเสียงเป็นเสียง
สูงกับเสียงต่ำ เมื่อสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านนี้ ก็ได้คำตอบ
ว่า เป็นเสียงของระบบประสาทและเสียงไหลเวียนของ
เลือดในตัว จอห์น เคจ จึงสรุปว่าในโลกนี้ไม่มีความ
เจ็บโดยสมบูรณ์ และแรงบันดาลใจของเสียงเพลง ๔
นาที ๓๓ วินาทีจึงเริ่มต้นขึ้น เขาเริ่มตั้งคำถามกับนิยาม
ความหมายของคำว่า “เจ็บ” และได้คำตอบว่า เสียง และ
ความเจ็บ แทบจะไม่มีอะไรแตกต่างกันเลย หากจะมีก็
เพียงแค่ ความคิด ที่จะเอาใจใส่ หรือ ความคิดที่จะไม่เอา
ใจใส่ ต่อการรับฟัง...เท่านั้นเอง ถ้าใส่ใจที่จะฟังก็จะได้

ยินเสียง แต่ถ้าไม่เอาใจใส่ที่จะรับฟังก็จะไม่ได้ยินอะไร
ใส่ใจก็ดัง ไม่ใส่ใจก็เบา หรือ ไม่ได้ยิน และนั่นคือความ
เงียบ

ในตอนแรก จอห์นเคจ ยังไม่กล้าที่จะใช้ความ
เงียบเป็นเสียงเพลง จนกระทั่งวันหนึ่งเขาได้ไปดูงาน
ศิลปะ ของ โรเบิร์ต โรเซนเบิร์ก และเห็นภาพที่ว่างเปล่า
มีแต่ผ้าใบสีขาวที่อยู่บนเฟรม และแสงเงาของคนดู
คันไม้ ที่เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆบนผ้าใบสีขาว เขาบอก
ว่านี่คือ สนามบินของแสงและเงา หรือภาพสะท้อนของ
อากาศ มันไม่ใช่สิ่งที่มองเห็นแต่เป็นวิธีการมองของเรา
ต่างหาก และจอห์นเคจบอกว่า ภาพนั้นคือคำอนุมัติให้
เขาเขียนเพลงแห่งความเงียบนี้ และบทเพลงนี้ก็ไม่ใช่
ความเงียบที่แท้จริงเพราะช่วงเวลาที่ไม่มีเสียงบนเวที
ความเงียบของคนตรีก็คือ สนามบิน ของเสียงอื่นๆรอบ
ข้างความเงียบจึงไม่ใช่เรื่องของเสียง แต่เป็นเรื่องความ
เปลี่ยนแปลงภายในจิตใจและความไม่หยุดนิ่ง ภาพของ
โรเซนเบิร์ก สอนเราว่า “สิ่งที่เราเห็น ไม่สำคัญเท่ากับ
วิธีการมอง”

อีกเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจ คือประวัติที่น่าสนใจใน
การนำประเทศแอฟริกาใต้ของท่านประธานาธิบดี
เนลสัน แมนเดลา เรื่องนำจากข้างหลัง ซึ่งผู้เขียนได้
หยิบยกความบางตอนจากหนังสือเรื่อง วิถีแมนเดลา มา
เล่าให้ฟังว่า ... เป็นเพราะคำถามในวิธีการเป็นผู้นำของ
แมนเดลาต่างจากคนอื่น เขาไม่ได้เริ่มต้นคำถามจาก
ตำแหน่ง หรือ การยื่นของผู้นำแต่เขาดึงคำถามไปที่
เป้าหมาย คือ จะทำอะไรให้คนยอมรับ และบรรลุเป้า
หมายความสมานฉันท์ของคนแอฟริกาใต้ได้ จากนั้นจึง
กำหนดการยื่นของตัวเองว่า “ผู้นำที่ดี ต้องอยู่ข้างหลัง”
เพราะความสำคัญของการเป็นผู้นำ ไม่ใช่ตำแหน่ง
การยื่น แต่เป็นตำแหน่งทางความคิด ยืนอยู่ข้างหลังแต่
ต้องนำทางความคิด

ที่มาของจุดยืนดังกล่าวนี้เป็นเพราะในวัยเด็ก
แมนเดลา เคยต้องไล่ต้อนฝูงวัวไปกินหญ้าและพากลับ
คอก ซึ่งเขากล่าวว่า เมื่อเราต้องการให้วัวเดินทางไป

ในทางที่ต้องการ เราต้องอยู่ข้างหลังพร้อมกับไม้ และหา
วัวที่ฉลาดๆหน่อยสองสามตัวให้ไปอยู่ที่ข้างหน้าฝูงแล้ว
ควบคุมให้เดินไปตามทางที่ต้องการ ฝูงวัวที่เหลือก็จะ
เดินตามหัวหน้าฝูงไปเอง แต่เธอต้องนำทางพวกมันมา
จากข้างหลัง เพราะถ้าเดินนำไปก็จะดูแล้วตัวที่เดินอยู่
ท้ายๆไม่ทั่วถึงและอาจเดินหลงฝูงได้ แต่ถ้ามอบให้วัวที่
ฉลาดเดินนำไป และเดินตามข้างๆคุณอยู่ข้างหลัง
ตำแหน่งเดินจะทำให้เห็นภาพรวมได้ ตัวไหนเดินหลงก็
ต้อนได้ ซึ่งก็หมายถึงว่า การเป็นผู้นำที่ดีไม่จำเป็นต้อง
แสดงความคิดเห็น โอ้อวดวางภูมิแล้วสั่งให้ผู้อื่นทำตาม
หากต้องรู้จักฟังและแสวงหาข้อตกลงที่ยุติพ้องกัน แล้ว
จึงผลักดันให้ทุกคนลงมือทำ การฟังจึงเป็นหลักการ
บริหารที่สำคัญยิ่งและเป็นคุณสมบัติที่ผู้นำควรจะมี
เหมือนที่จอห์นเคจบอกไว้ว่า การฟังที่ดีต้องใส่ใจในสิ่งที่
คนอื่นพูดด้วย ถ้าใส่ใจเสียงก็จะดัง
ถ้าไม่ใส่ใจเสียงก็จะเบาหรือไม่ได้ยิน

อีกท่านหนึ่งที่ใส่ใจให้ความสำคัญและเข้าใจ
ความหมายของสิ่งที่อยู่ภายในของตัวเองได้ดี คือ คุณ
ดวงฤทธิ์ บุนนาค ซึ่งหลายคนขนานนามว่า เป็นสถาปนิก
มือทองของยุคนี้ เขาบอกว่า เวลาที่มีคนเสนอให้
ออกแบบโครงการ เขาจะเริ่มต้นด้วยการฟังเสียงกระซิบ
ของที่ดินก่อน ซึ่งหมายถึง เขาจะไปดูที่ดินแปลงนั้น ดู
แดด สัมผัสทิศทางลม ดูรูปที่ดิน และด้วยความเป็นมือ
อาชีพ ประสบการณ์และความรู้สึกของเขาก่อให้เกิด
จินตนาการที่ลงตัว และเขากล้าที่จะบอกว่า สถาปนิกต้อง
รู้เรื่องการตลาดก็จริงแต่ไม่ต้องทำการตลาด เพราะ
การตลาดของสถาปนิกคือ ผลงานที่เขาออกแบบ
สำนวนของเขาก็คือ ต้องให้ผลงานส่งเสียงกระซิบ เพราะ
เสียงกระซิบของงาน คือ การตลาดของสถาปนิก
เหมือนกับที่คุณธนินทร์

เจียรนวนนท์ กล่าวเสมอว่า นักธุรกิจทุกคนต้องอย่าลืม ชิก
เซนท์ของตัวเอง สัมผัสที่หกไม่ใช่ลึกลับหรือไสย
ศาสตร์แต่มาจากอะไรบางอย่างที่สะสมกันมานาน ซึ่งแต่
ละจะเร็ว ช้าต่างกัน ความแม่นยำต่างกัน ซึ่งจริงๆแล้วก็

คือ เสี่ยงกระชิบจากประสบการณ์ เสี่ยงกระชิบจาก
ความรู้สึก เสี่ยงกระชิบจากสมองซีกขวา เสี่ยงกระชิบ
จากภายในนั่นเอง ดังนั้นขออย่าใช้เหตุผลมากเกินไปจน
ลืมนึกถึงความเสี่ยงจากความรู้สึกของตนเอง เพราะความสุข
หรือ ความทุกข์ เป็นเรื่องสำคัญและเป็นเรื่องของ
ความรู้สึกล้วนๆ

เสื้อยืดแดงโม เสื้อยืดสีเหลืองนี้มียอดขายปีละหนึ่ง
พันสี่ร้อยล้านบาท เจ้าของกิจการคือ คุณอดิศร พวงชมพู
ซึ่งคุณหนุ่มเมืองจันท์เล่าว่า เป็นรุ่นพี่ที่ธรรมศาสตร์ ที่นำ
ให้ใครๆเรียนรู้ที่มาในอดีตที่นำเขาไปสู่เป้าหมายได้อย่าง
น่าทึ่ง สมัยเรียน คุณอดิศร เป็นพี่ใหญ่ของชมรมอีสาน
ก่อร่างสร้างตัวโดยทำงานหาเลี้ยงตัวเองมาตั้งแต่เป็น
นักศึกษา โดยที่ตั้งใจไว้เลยว่าจะใช้เงินไม่เกินวันละ ๒๐
บาท ตอนนั้นเขามีเงินทุนไม่มาก แต่อยากได้เสื้อไปขาย
เยอะๆ เพราะมีแบบเสื้อยิ่งมาก โอกาสการขายยิ่งสูง เขา
เสนอเจ้าของโรงงานว่า ขอเสื้อผ้าไปมากหน่อย แต่ขาย
เสร็จในแต่ละวันให้ไปเก็บเงินได้เลยขายได้เท่าไรเขาก็
เก็บไว้ใช้ ๒๐ บาท ขายได้ ๔๐๐๐ บาท ให้เถ้าแก่ ๓๘๘๐
บาท ทั้งต้นทุนสินค้าและฝากกำไรไว้ด้วย เรียกได้ว่า
อดทนใช้วันละ ๒๐ บาทไป ๑ ปี สิ้นปีจะได้เป็นเจ้าหนี้
เถ้าแก่ เขาบอกว่าถ้าใครอยู่กับความอดทนได้จะ
กลายเป็นคนอีกระดับหนึ่งที่มีศักยภาพสูงกว่าคนอื่น

วันนี้เขาเป็นเจ้าของโรงงานที่มีพนักงานกว่า
๑๐๐๐ คน และในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมามีคนลาออกไม่ถึง
๑๐ คน คุณอดิศรเคยเล่าว่า หลักการรับคนงานของเขา
คือ จะเลือกคนที่รักแม่ก่อน เพราะเพียงคำถามเดียวของ
เขาที่ต้องการคำตอบก็คือเรื่องความรัก ความผูกพันกับ
แม่ เพราะเขาเชื่อว่าคนรักแม่มักจะไม่ทำชั่วและมีความ
รับผิดชอบ คนกลุ่มนี้จะขยันทำงานและเก็บเงินส่งกลับ
บ้านหมด เพียงคำถามเดียวนี่ เชื่อว่าเขาจะได้คนดีมา
ร่วมงาน

อีกประการหนึ่ง แทนที่เขาจะใช้พื้นที่ริมน้ำไว้
สร้างบ้านหรือที่พักแยกต่างประเทศ เขากลับสร้าง
โรงงานไว้ริมน้ำ ด้วยเหตุผลง่ายๆว่า แยกต่างประเทศ

เจรจาแค่ชั่วโมงหรือสองชั่วโมงก็กลับ แต่คนงานอยู่ที่นี้
ทำงานตลอด มุมส่วนนี้น่าจะให้คนทำงานได้ดีกว่า
โรงงานแห่งนี้จึงมีกระจกใสให้คนงานได้สัมผัสความ
งามของแม่น้ำ ที่นี้ไม่มีการตอกบัตรเข้าทำงาน โรงงาน
เปิด ๒๔ ชั่วโมง ใครอยากทำงานตอนไหนก็ได้เพราะ
รายได้ของแต่ละคนขึ้นอยู่กับจำนวนเสื้อยืดที่เย็บเสร็จ
คนงานของแดงโมมีรายได้เดือนละสองหมื่นบาท ทุกคน
อาศัยอยู่ในหอพักในโรงงาน ค่าหอพักและค่าอาหาร
เดือนละ ๕๐๐ บาท เขาเล่าว่าทุกปีคนงานจะชวนเขาไป
เยี่ยมบ้าน ไม่ได้ไปเป็นเจ้าภาพอะไรแต่อยากจะได้
เจ้านายให้รู้ว่าบ้านที่สร้างด้วยน้ำพักน้ำแรงนั้นเป็น
อย่างไรบ้าง....

อีกเรื่องที่น่าสนใจ คือ เรื่องราวและสไตล์การ
ทำงานของบิกบอส อาณาจักรแสนล้านอย่าง
เครือสหพัฒน์ ซึ่งคุณหนุ่มเมืองจันท์ ได้เขียนถึง คุณ
บุญยสิทธิ์ โชควัฒนา ว่าเขาเป็นคนที่ถ่อมตัวมาก และเคย
ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า ความสำเร็จของเขามาจากความไม่รู้
และความอยากรู้ เจ้าสัวบุญยสิทธิ์ พูดบ่อยมากกว่า ผม
เป็นคนความรู้น้อย ไม่ได้เรียนสถาบันการศึกษาชั้นสูง
ภาษาไทยก็รู้ครึ่งๆกลางๆ ภาษาจีนก็รู้ครึ่งๆกลางๆ
ญี่ปุ่นก็รู้ครึ่งๆกลางๆ วิธีทำธุรกิจของผมจึงไม่ได้อาศัย
หนังสือเป็นหลัก เขาเปรียบเทียบสไตล์การบริหารงาน
ของเขาเหมือนกับภาษา การตั้งคำถามว่ารู้น้อยจึงทำให้
เขาดังทุกอย่างที่สืบมาจากทุกแหล่ง การมีจุดอ่อนอยู่ที่
เรียนน้อย ก็มีจุดเด่นอยู่ที่เรียนน้อยด้วย การศึกษาที่ไม่สูง
มากอาจทำให้เขาไม่ติดกรอบ ทุกอย่างในโลกธุรกิจ ล้วน
เป็นสิ่งแปลกใหม่ทั้งสิ้น ความไม่รู้ทำให้เขาไม่ทำตัวเป็น
กูเขาสูงและไม่ทำตัวธรรมดาในระดับพื้นราบ แต่เขาถ่อม
ตัวลดระดับต่ำกว่าพื้นราบโดยเป็นคนที่ไม่รู้ไปเสียทุก
อย่าง และความอยากรู้นี้เอง เป็นตัวดึงดูดกระแสธาร
ความรู้ที่ไหลลงจากยอดเขามาสู่แอ่งน้ำที่เก็บกักความรู้
มากมาย

มีบทเรียนหนึ่งที่นำศึกษาของคุณบุญยสิทธิ์
ไม่ใช่เรื่องความสำเร็จ แต่เป็นความล้มเหลว เขาบอกว่า

ต้นทุนของความผิดพลาดนั้นแพงมาก ดังนั้นทุกครั้งที่เกิดผิดพลาดหรือล้มเหลว เขาจะไม่เก็บไว้คนเดียว แต่จะเล่าให้คนอื่นฟัง เพราะยังคนอื่นรับรู้มากเท่าไร ก็เหมือนการเฉลี่ยต้นทุนออกไป ความรู้จากความล้มเหลว นอกจากจะทำให้บริษัทในเครือทั้งหมดไม่ก้าวพลาดซ้ำรอยเดิมแล้ว ยังเป็นความรู้ที่สามารถต่อยอดทำอะไร และเงินที่ได้มา อาจมากกว่าเงินที่เสียไปก็ได้ การทำธุรกิจของสหพัฒน์ ผู้บริหารสูงสุด ตั้งคำถามจากความไม่รู้และอยากรู้ ซึ่ง ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ เคยบอกว่า สไตล์การบริหารของสหพัฒน์เป็นสไตล์ของตัวเอง แบบผสมผสานทั้งเงิน ญี่ปุ่น ไทย และตะวันตก

เรื่องราวสุดท้ายที่จะนำมาเล่าในรายการวันนี้ คือ เรื่องมองอีกมุม เป็นเรื่องราวที่คุณหนุ่มเมืองจันท์ นำมาจากบล็อกของคนที่ใช้ชื่อว่า น้ำอ้อย สาวเมืองชล เธอเขียนเล่าไว้น่ารักมากกว่า...

พ่อเคยบอกว่า เวลาเก็บสายยางหรือขวดน้ำเราควรเก็บในที่ร่ม ไม่อย่างนั้นแสงแดดจะทำให้เกิดตะไคร่เกาะในสายยางหรือแขวนลอยในขวดน้ำ ทำให้เราต้องทำความสะอาดหรือต้องทิ้งสายยางหรือขวดไปโดยใช่เหตุ ตะไคร่น้ำในความคิดของฉัน จึงเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ แต่เมื่อโตขึ้น ตะไคร่น้ำ กลับมีอีกแง่มุมที่ทำให้ฉันประหลาดใจ นั่นคือ ในสวนที่บ้านมีไผ่กว่า 10 ไร่มากมาย เพราะเมื่อก่อนแม่เคยค้าขายและเอาไผ่มาดองผักขาย เมื่อเลิกกิจการจึงมีไผ่ที่เหลือตกทอดมาให้ลูกหลานดู วันหนึ่งญาติที่มีภูมิลำเนาทางภาคใต้แวะมาเยี่ยม และเอ่ยปากขอไผ่กลับไปเพราะเห็นสวย ญาติคนนั้นเอาไผ่ไปวางประดับสวนในสำนักงานเล่นๆ เนื่องจากภาคใต้เป็นแหล่งฝนชุก เมื่อเวลาผ่านไปไผ่เหล่านั้นจึงมีตะไคร่เกาะตามพื้นผิวเขียวครึ้มไปหมด สำนักงานของญาติมีลูกค้าแวะเข้าออกต่อเนื่องในแต่ละวัน วันหนึ่งลูกค้าตาดีไปพบ

ไผ่ตะไคร่เกาะเข้าเกิดชอบใจจึงเจรจาขอซื้อในราคาหลายพันบาท

จากไผ่ไร้ราคาค่างวดที่บ้านเราวางทิ้งไว้ไม่ได้ในสวน เพียงมีตะไคร่เกาะโดยธรรมชาติกลับทำให้วัตถุดิบเดียวกันมีราคาเพิ่มขึ้นอย่างน่าอัศจรรย์ ไม่นานมานี้ฉันไปเที่ยวชมบ้านเก่าคลาสสิกที่พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกในซอยเจริญกรุง ๔๑ ฉันพบมุมเล็ก ๆ มุมนี้โดยบังเอิญภายในอาณาบริเวณร่มครึ้มของพิพิธภัณฑ์ ฉันไม่รู้ว่ามุมใบนี้ทำหน้าที่ของมันมานานแค่ไหน แต่ทราบเขียวของตะไคร่บนพื้นผิวของมันอาจจะบอกเล่ากาลเวลาของมันได้ระดับหนึ่ง มุมใบเดียวกันนี้บางคนอาจเดินผ่านไปโดยเห็นเป็นของใช้ในบ้านเก่าคร่ำคร่าชิ้นหนึ่ง หรืออาจผ่านมุมนี้ไปโดยไม่ทันสังเกตด้วยซ้ำ ขณะที่บางคนอาจคุ้นเคยกับศิลปกรรมชาติบนพื้นผิววัตถุจนต้องหยุดชื่นชมและพิกใจชั่วครู่กับมุมใบเล็กใบนี้ คราบตะไคร่สอนให้ฉันรู้ว่าคุณค่าของสิ่งใดก็ตามขึ้นอยู่กับผู้มอง เช่นเดียวกับเรื่องราวที่พบเจอในแต่ละวัน เหตุการณ์เดียวกัน รายละเอียดเดียวกัน คนมองโลกในแง่ร้ายอาจมองว่าทำให้ทุกข์สาหัส ขณะที่คนมองโลกในแง่ดีสามารถพลิกวิกฤตให้เป็นความสุขได้เสมอ.... เขียวแห่งคราบตะไคร่ อยู่ที่ใครจะเห็นงาม และคำตอบของชีวิตอยู่ที่เราตั้งคำถาม

